

18. maj 2026

UPA2026/32

Uunga siunnersuut: Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnera pillugu inatsit (Pinngitsaaliilluni akuliunnerit pillugit eqqartuussinerni najuutinngikkaluarluni atortut elektroniskiusut atorlugit peqataaneq, oqarasuaatikkut oqaluussisumik naalaarneq aamma oqarasuaatit sorliit piffissami aalajangersimasumi oqarasuaammut aalajangersimasumut atassuteqarsimanersut pillugit aalajangiinermik pissarsiniarnermut suleriaaseq piuminarsagaq, nutarterinerit allat il.il.) pillugu siunnersuut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit akuersissutigineqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Meeqqanut, Inuusuttunut, Inatsisit Atuutinneqarnerannut Naligiisitaanermullu Naalakkersuisoq)

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmut allannguutissatut siunnersuut pillugu Naalakkersuisut siunnersuummik saqqummiussinerannut Siumut sinnerlugu qjanaq.

Siumumiit pingaartipparput Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq nutaaliaasumik ineriartortinneqassasoq aammalu eqqartuussiviit politiillu suliassaminnik naammassinninnissamut pisariaqartinneqartunik sakkusaqarnissaat. Tamatuma saniatigut pingaaruteqarpoq Danmarkimiit inatsisitigut allannguutit Kalaallit Nunaanni pissutsinut naapertuunnersut qulakkeerneqarnissaa – nunatta isorartuujunera, kalaallisut oqaatsitta, kulturitta aammalu inuiaqatigiinni naleqartitagut eqqarsaatigalugit naleqqussaasoqartarnissaa.

Siumut siunnersuummi immikkoortut arlallit ataatsimut isigalugit pitsaasutut isigai. Pingaartumik suliassat sivikinnerusumik suliarineqartarnissaat aammalu pinerluttulerineri suliat pitsaanagerusumik ingerlanneqarnissaat Inatsimmi anguniarneqarmat pitsaasutut isigaarput. Eqqartuussiveqarfinni ilaatigut sivisuallaamik utaqqisarnerit, unnerluutigineqarsimasunut imaluunniit pasineqartunut ilaqutaasunullu artukkiisarput, taamaattumillu pingaaruteqarpoq eqqartuussiviit pilersaarusiortarnermut pitsaanagerusunik periarfissaqarnissaat.

Taamaattumik pingaartumik pitsaasutut isigaarput suliat siusinnerusukkut pilersaarusiorneqarsinnaalernissaat aammalu immikkut piffinni assigiinngitsuni attaveqaatitigut, tassa isiginnaarutikkut peqataasoqarsinnaanera. Kalaallit Nunaannimi angalanerit akisoorujussuusarput aammalu akikilliartunngivillutik. Taamaattumik nunami isorartuumi siammassissumillu inoqarfeqartumi najugaqarnerput eqqarsaatigalugu digitaliusunik aaqqiissutissat ilaanni pisariaqarsinnaasarput.

Taamaattorli Siumut erseqqissaatigissavaa attaveqaatitigut peqataaneq innuttaasut inatsisitigut isumannaatsuunerannik imaluunniit eqqartuussinerup pitsaassusianik apparsaassanngitsoq. Taamaattumik Siumumiit isumaqarpugut tamanna immikkut eqqumaffigineqassasoq, minnerunngitsumik siullermeerluni eqqartuussinerit ingerlanneqassatillugit. Tassani inuttut najuunneq suli pingaarnertut atorineqartariaqartoq Siumut isumaqarpoq, kisiannili immikkut ittumik pisariaqartitsisoqarpat attaveqaatit atorineqarnissaat apeqqusinngilarput.

Amma Naalagaaffik akisussaasutut nakkutiginnissamut aammalu misissuinissamut annertusisamik periarfissinneqartillugit qulakkeerneqartariaqarpoq.

Pingaartumik maluginiarparput siunnersuutikkut inummut aalajangersimasumut tunngatillugu oqarasuaatinik tusarnaarneq aammalu paasissutissanik katersineq periarfissinneqalermat, normunut ataasiakkaanut pinnani. Siumup tamanna paasilluarpaa isumaqatigalugulu immikkut ittumik pinerlunnerni politiit sulinerisa pisariillisarneqarnissaat pisariaqartinneqartarmat.

Taamatuttaaq Siumut isumaqarpoq oqarasuaatitigut isertuussilluni paasiniaasinnaanerit immikkut eqqumaffigineqartariaqartoq. Tamannami ajorluinnartumik pisoqarsimatillugu immini ajunngikkaluarluni kisianni inuit ataasiakkaat inuunerannut aammalu nammineersinnaanerannut annertoorujussuarmik kalluaasinnaasoq mianerisariaqarmat, taamaattumillu taamaaliorniarnermi oqartussat tunngavilersorluarsimasarnissaat erseqqissumik qulakkeersimasariaqartoq Siumup pingaartippaa.

Siumut pitsaasutut isigaa Europami Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Eqqartuussivimmit aalajangiinerit tunngavigalugit suliat aallarteqqinneqarsinnaanerit Inatsimmi periarfissinneqalermat. Tamanna innuttaasut inatsisitigut isumannaatsuunerannut iluaqutaassaaq aammalu Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni inuit pisinnaatitaaffiit pisussaaffini malikkai takutinneqassaluni.

Aamma pitsaasutut isigaarput digitaliusunik uppersaasatit aammalu aningaasarsiornermut tunngasuni eqqartuussiveqarfinni nutarterneri ilanngunneqarmata. Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiittut nutaaliaasutut digitaliusumik ingerlalluarsinnaasariaqarpoq isumaqarpugut, kisianni innuttaasut tamarmik periarfissaqarnissaat aammalu digitalimik periarfissaqanngitsut eqqarsaatigineqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Naggataatigut Siumut maluginiarparput matumani sukkasuumik ingerlatsiniarneq kisimi anguniagaanngitsoq. Eqqartuussiveqarnerli innuttaasunit tatigineqarluni pilersitsisussaavoq matumani ersarippoq.

Siumut sinnerlugu taamatut oqaaseqarluta siunnersuut Inatsisinut ataatsimiisitaliamut ingerlateqqinneqarnissaa innersuussutigaarput.

Erik Jensen, Siumut